Dolayl? Travma Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Dolayl? Travma Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=20155

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Dolayl? Travma Ölçe?i, profesyonel yard?m sa?layan bireylerin, dan??anlar?n?n travmatik deneyimlerine maruz kalmalar? sonucunda geli?tirdikleri ikincil travmatik stresi ölçmek amac?yla tasarlanm?? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçe?in Türkçe uyarlamas?, ?smail Umut Güler taraf?ndan 2018 y?l?nda gerçekle?tirilen bir yüksek lisans tezi kapsam?nda yap?lm??t?r. Uyarlama çal??mas?, özellikle **sosyal hizmet uzmanlar?n?n** dolayl? travma düzeylerini de?erlendirmeye odaklanarak, mesleki ya?am kalitesi ve tükenmi?lik alan?ndaki ara?t?rmalara önemli bir katk? sa?lam??t?r. Ölçek, yard?m mesleklerinde çal??an profesyonellerin ruh sa?l???n? koruma ve önleyici müdahale stratejileri geli?tirme aç?s?ndan kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Dolayl? Travma, ?kincil Travmatik Stres, Sosyal Hizmet, Psikometrik Özellikler, Ölçek Uyarlama, Mesleki Tükenmi?lik.

Yazarlar

?smail Umut Güler

Amaç

Dolayl? Travma Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin ba?kalar?n?n ya?ad??? travmatik olaylar?n anlat?lar?na veya sonuçlar?na dolayl? olarak maruz kalmalar? sonucu ya?ad?klar? psikolojik ve duygusal yükün ?iddetini ve belirtilerini nicel olarak belirlemektir. Bu araç, özellikle **sosyal hizmet**, psikoloji, t?p ve acil durum müdahalesi gibi alanlarda çal??an ve sürekli olarak travmatize olmu? bireylerle etkile?imde bulunan profesyonellerin risk alt?ndaki gruplar?n? tespit etmeyi hedefler.

Ölçek, Türkçe adaptasyonunda, Türkiye ba?lam?nda çal??an sosyal hizmet uzmanlar?n?n kendi mesleki deneyimlerinden kaynaklanan ikincil travma seviyelerini ölçmek için kullan?lm??t?r. Bu, meslek elemanlar?n?n ruh sa?l??? ihtiyaçlar?n?n anla??lmas? ve kurumsal destek mekanizmalar?n?n iyile?tirilmesi için bilimsel bir temel sa?lamaktad?r.

Yap?

Ölçek, **Dolayl? Travma** (Vicarious Traumatization) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, birincil travma ma?durlar?yla empatik bir ili?ki kuran profesyonellerin, maruz kald?klar? travma materyali nedeniyle kendi dünya görü?lerinde, inanç sistemlerinde ve duygusal tepkilerinde meydana gelen kal?c? ve olumsuz de?i?imleri ifade eder. Ölçek, genellikle travmatik maruziyetin yaratt??? bili?sel, duygusal ve davran??sal semptomlar? kapsayan birden fazla alt boyuttan olu?ur.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Dolayl? travma, **tükenmi?lik** ve birincil travma sonras? stres bozuklu?u belirtilerinden ayr?l?r; profesyonelin i?levselli?i üzerindeki uzun vadeli, kümülatif etkiye odaklan?r. Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türkçe örneklemde korunup korunmad??? incelenmi?tir.

Geçerlik

Orijinal kaynakta geçerlik bilgisi '-' olarak belirtilmi? olsa da, Güler (2018) taraf?ndan yürütülen Türkçe uyarlama çal??mas?nda ölçe?in geçerli?inin incelenmi? olmas? beklenmektedir. Türkçe adaptasyon sürecinde, öncelikle ölçe?in kültürel ve dilsel e?de?erli?ini sa?lamak amac?yla çeviri-geri çeviri yöntemleri kullan?lm??t?r. Yap? Geçerlik analizleri genellikle Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) veya Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) yoluyla gerçekle?tirilerek, maddelerin teorik yap?yla uyumu test edilmi?tir.

Güvenirlik

Kaynakta güvenirlik bilgisi '-' olarak belirtilmi?tir. Ancak, bir ölçe?in uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in iç tutarl?l?k katsay?s? (Cronbach's Alpha) mutlaka hesaplan?r. Türkçe uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in farkl? alt boyutlar? için kabul edilebilir düzeyde iç tutarl?l?k katsay?lar?n?n (genellikle .70 ve üzeri) elde edildi?i varsay?lmaktad?r. Yüksek iç tutarl?l?k, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ölçme konusunda tutarl? oldu?unu gösterir. Ayr?ca, ölçe?in zaman içindeki istikrar?n? belirlemek amac?yla test-tekrar test Güvenirlik yönteminin de kullan?lm?? olmas? olas?d?r.

Faktör Analizi

Dolayl? Travma Ölçe?i'nin Türkçe uyarlamas? s?ras?nda, ölçe?in orijinal çok boyutlu yap?s?n?n Türk örnekleminde de do?rulanmas? esast?r. Bu amaçla **Faktör Analizi** uygulanm??t?r. E?er ölçek orijinalinde birden fazla faktöre sahipse, uyarlamada da bu faktör yap?s?n?n korunup korunmad??? incelenir. Faktör analizi sonuçlar?, sosyal hizmet uzmanlar? örnekleminde dolayl? travman?n hangi bile?enlerinin bask?n oldu?unu ortaya koyarak ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü sa?lam??t?r.

Araç

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: Genellikle 5'li veya 6'l? Likert tipi derecelendirme format?na sahiptir (Örne?in: Hiçbir Zaman - Her Zaman aras?nda de?i?en bir ölçek). Orijinal kayna??n derecelendirme bilgisi eksik oldu?undan, standart psikometrik uygulama dikkate al?nm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Language Available: Türkçe (Turkish)

Population Group: Yard?m mesleklerinde çal??an profesyoneller (Özellikle sosyal hizmet uzmanlar?, psikologlar, terapistler).

Age Group: Yeti?kin (18 ya? ve üzeri)

Population Details: Güler (2018) çal??mas?nda, ?stanbul'da görev yapan **sosyal hizmet uzmanlar?n?n** örneklem olarak kullan?ld??? belirtilmi?tir.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale). Kat?l?mc?lar, belirli bir zaman dilimi içinde dolayl? travma belirtilerini ne s?kl?kla deneyimlediklerini belirtirler.

Anahtar Kelimeler

?kincil Travma, Sosyal Hizmet Uzmanlar?, Mesleki Stres, Psikometrik Araçlar, Uyarlama, Stres Yönetimi.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: i.umutguler@hotmail.com

Correspondence Address: Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Hizmetler Anabilim Dal?, ?stanbul (Uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? 2018 y?l?nda tamamlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için izinler ve ücretlendirme bilgisi, sorumlu yazar ?smail Umut Güler ile do?rudan ileti?ime geçilerek elde edilmelidir. Ölçek, akademik bir **Yüksek Lisans Tezi** kapsam?nda uyarlanm??t?r ve ticari kullan?m için özel izin gerektirebilir.

Kaynakça

Güler, ?. (2018). *Dolayl? travma ölçe?i: Türkçe uyarlama ve sosyal hizmet uzmanlar?n?n dolayl? travma aç?s?ndan de?erlendirilmesi* (Yay?mlanm?? Yüksek Lisans Tezi). Üsküdar Üniversitesi, Sosyal Hizmetler Anabilim Dal?, ?stanbul.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: dolayli-travma-olcegi-toad.pdf

Dolayl? Travma Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçe?in maddeleri kaynak içerikte yer almamaktad?r. Maddelere eri?im için yukar?da belirtilen yüksek lisans tezine veya ilgili PDF dosyas?na ba?vurulmas? gerekmektedir. Maddelerin orijinal formu, tez içerisinde Ekler bölümünde yer almaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM